

8. Պանքայի գործոց սկսուելուն դու-
ռութիւն մը ըլլալու համար՝ նմանապէս
Պայտերահան դանձէն վաթսուն հազար
քսակ կանխիկ դրամագլուխ պիտի տրուի
Պանքայի ընկերութեան հաստատ-
ութիւնը վերագրեալ գլխաւոր պայման-
ներով Բարձրագոյն Տէրութեան կող-
մէն ընդունուելով, անոր բարեկարգ-
կառավարութենէն յառաջ գալիք մե-

ծամեծ օգուտները առանց ըսելու կ'իմացուին :

Հիշեալ ընկերութեան անունը կայսերական հրովարտական Օսմանի Պաշա «ը (Օսմանեան սեղանատուն) գրուեցաւ :

— Սեփուրականութեամբ կը լսեմք որ Բուսթի կողմերը երկաթուղի շինելու համար կայսերական կառավարութեան կողմէն թողութեան շնորհուած ըլլալով, ընկերութիւն մը հաստատուելու վրայ է :

Երկաթուղեաց բազմադիմի օգուտները, որ Եւրոպայի և Ամերիկայի բոլոր նահանգները հարստութեան և երկրի բարեբաւութեան ծանօթ են, Օսմանեան Բարձրագոյն տէրութեան ալ ընդարձակ երկրներուն և հպատակներուն բարօրութեանը աներկբայ կերպիւ պիտի օգնեն :

— Կայսերական նաւատորմիդ որ ձգտեալն եղանակը Արքուշի նաւարանը անցուց, նորէն պատրաստուեցաւ և քիչ օրէն դուրս կ'ելլէ Կոստանդնուպօլսոյ Նեղոսի մէջ իւր սովորական տեղը կարգաւ խորհնելու համար :

Հիշեալ նաւախումբը հետեւեալ նաւերէն կը բաղկանայ :

Եւսպարի	Մահմապէ
"	Մեհմապէ
Երկայարի	Փէյիի Մեհմապէ
"	Նուսրէիի
Փրքաթօն	Նիւսի
"	Շահապ
"	Նաւիի Պահի
"	Միւրի
"	Փաւլ Իւլահ
"	Ալի Իւլահ
"	Փէյի Մահմապ
Գօրլէթ	Մեհմապէ Փէրահ
"	Նեմալի Փէր
Պրիք	Սիւրալի Պահի
"	Փէյի Պիւլահ
Աքունէր	Սէյալի
"	Նեմալի
Քօլտ	Քահմապի
Պոտալիւր շոգի	Սիւրալի Սիւրահ
Անուաւոր շոգի	Մեհմապէ
"	Էսքի Ճէպի

ԵՐՏԵՒՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԳԱՂԱՒԱՅ. Փարիզ 30 մարտ
Օրենսդիր ժողովը մեծ պարահանդէս մը տուաւ 'ի պատիւ Վեհափառ

ԲԱՆՍՈՒՐԵԿԵՆ

ԼԻՆԵՒԻ ԵՐԵՒԱՆԻ

Կանաչ ակնոցով ծերունի մը, գլխարկը ձեռքը բռնած Մատամ Լուտօնի սրահին մէջ կայնէր Լիւն-Լիւնի Երեւանի կայացող պատկերի մը առջին : Այս պատկերին մէջ Քիւրօն ձիաւարդը աղիւք քաշելով արդիւնները երկաթաբազմի վրայէն, որուն գլխարկը և շղարի անդամները կը թռչեալ ուժը կը ցուցնէին : Երեւանին կեանքը թէ խորհուրդ մը կը գլխարկէր այս յօրինուածը, երբ ամեն Տիրուհին ներս մտաւ ու ըսաւ :

— Ո՛հ, հազար ներողութիւն, կը խնդրեմ սիրելի բժիշկ, ըստ որում ձառքայ պիտի ելլէիք, վաղցայ որ այս խոնաւ օդէն Ալֆրէտ չի վնաս, ուստի անոր լաթեր հագցունելու վրայ էի : Երեւանի ինչ որ խնայեցի ձեր մօտը :

— Ո՛հ նա չունի, ըսաւ Ծերունին, ձեռքի ապստամբ ատենա այս պատկերը կը նայէի :

— Եւ կը մտածէիք իմ անշուշտ կրթութեան համար ունեցած սատարի փափաղի վրայ, որով գիբերըս, սենեկի զարդերս, և պատ-

կայսեր և կայսերական, որոնք ընկերակցութեամբ Եւրոպ և Վափօնի իշխանաց և Մաթիլդ իշխանուհոյն գացին հոն : Բոլոր նախարարները, ծերակուտի և Օրենսդիր ժողովոյ անդամները, օտար տէրութեանց դեսպանները և բազմաթիւ երեւելի անձինք ներկայ էին յիշեալ փառաւոր պարահանդէսին :

— Ինտոնի սեղանատնաց և վաճառականաց կողմէն ինչ երեւելի անձինք պատգամաւոր եկան Վեհափառ կայսեր և չորս հազարէն աւելի ստորագրութիւն յայտարարական թուղթ մը մատուցին, որով Անգղիոյ և Գաղղիոյ տէրութեանց մէջ բարեկամական յարաբերութեանց հաստատ մնալուն փափաքներն կը յայտնեն : Այսօր բաւական տեղի չունենալով, յիշեալ յայտարարութեան և կայսեր պատասխանուն թարգմանութիւնը հետեւեալ թերթերուն կը թողուի :

ԱՒՍՏՐԻԱ. Վիեննա 22 մարտի

Երեւելի Վեհափառ կայսրը ըստ սովորութեան պտուտեալ ելաւ և իրիկունը Նորին Վեհափառութիւնը պալատ դարձաւ : Կայսեր վերադարձած տեղը եկեղեցի մը շինելու համար ստորագրուած դրամոց գումարը արդէն 400,000 ֆլորին կը հասնի :

— Նոր գումարէր դէպ 'ի Խաւիա դերկուեցան :

ԱՅՍՏՐԻԱ. Լոնտոն 22 մարտի

— Սիւննէն կը գրեն թէ Փիլիպթի կառավարութեան հրամանաւր սահմանադրութեանը եղած անտառները զոռու շուկեամբ զննուեցան, և զանազան տեղեր 3,000ի չափ հրացաններ գործածելու միտք ունէին եթէ Միլանի ապրտամբութիւնը յաջողելու ըլլար : Աս բանս գտնուելէն ետքը Փիլիպթի բնակող քսան հոգի բանտարկուեցան :

ՌՈՒՍՆԱՍՏԱՆ. Սիւննէն 22 մարտի

— Լաւանդիստը գտնուած Ռուսիոյ նաւատորմիդ քսան և եօթն նաւերէ կը բաղկանայ, որոց 6ը 120ական թնդանոթ, 7ը 84ական թնդանոթ, 8ը 60ական թնդանոթ, 1ը 37 թնդանոթ, 2ը 34ական թնդանոթ, 2ը 24ական թնդանոթ և 1ը 18 թնդանոթ կը քաշեն : այսինքն ընդ ամենը 1,959 թնդանոթ :

— « Տէրութեան զինուորական դանձուն հայրները տեսնելով՝ քանի մը մի-

լիոն ուղարկեալ պալատ գտնուելուն համար՝ երեւելի զօրապետներէն մէկ քանին հասարակ զինուորի աստիճանը ինկան : Այս պատժեղոց մէջն է զօրապետ Կրապի ալ, որ անցեալները վաղաքիոյ և Մոլտաւիոյ գործոց վերաբերեալ յատուկ պաշտօնով մը Ռուսիոյ տէրութեան կողմէն Կոստանդնուպօլսոյ եկած էր :

— « Հայաստանի մէջէն անցնող Կուր գետին մէջ 50 ձիու ուժ ունեցող շուգենաւ մը հաստատուեցաւ, որ վեր վար երթեալութիւն ընէ : Այս միջոցաւ վաճառականութեան գումարն ալ բացուեցաւ : » (Մեհմապի հասարակ)

ԵՂԵՒՆ

Ազգիս բարեպաշտութեանը ապացոյց ըլլալից գործքերը յիշատակելու առիթները երբեք չփախցունէր Նոյնի Աշխարհի Ուստի ուրախութիւն կը լսեմք, որ Պանտրմայու վիճակին մէջ Քէմէր Խորէմի ըստած գիւղաքաղաքը 'ի հնուց կառուցեալ Եկեղեցին յանուն սրբոյն Ստեփաննոսի՝ որ քսան ու հինգ տարիէ հետէ գոցուած ու խափանեալ էր, ու զորմութեամբ Աստուծոյ բացուելով՝ ժամերգութիւն կ'ըլլայ : Եւստապէս գերեզմանատունն ալ յերեւան ելլալով՝ անոր ստացուած քառասուն ձիթէնիքն ալ ձեռք բերուելէ յիշեալ բարեպաշտական հաստատութեանց հոգաբարձու Մուսահանաճեան Մանուկ Աղայի բարեսէր ջանիք և հոգատարութիւն : Ամենապատիւ և Սրբազան Պատրիարք հայրերն ուս բարեխնամ շնորհօքն ալ պարկեշտակրօն քահանայ մի զրկուած է հոն ժողովրդեան հոգեւոր պիտոյքը մատակարարելու համար : Բայց յիշեալ քաղաքագեղջ պանդուխտ և տեղացի հայրեր խիստ տակաւնաթիւ և աղքատ ըլլալով՝ քահանային մարմնաւոր պիտոյքը հոգալու անբաւական ըլլալուն համար՝ այս օրերս մայրաքաղաքիս եկեղեցիները Պատրիարքական կոնդակներ զրկուեցան, որ բարեպաշտ հասարակութեան անուան տուրք ժողովուրդը՝ նոյն աղքատիկ եկեղեցւոյն հոգեւոր պաշտօնէի մը համար մշտնջենաւոր թողակ մը տնօրինուի : Անշուշտ բարեպաշտ մերազնեայք պիտի փութան իրենց սովորական առատածուծութեամբ գործակից ըլլալու աշխատասէր հոգաբարձուին, որպէս զի յիշեալ եկեղեցին կարօտ չի մնայ, որով Քէմէր Խորէմի հայ բնակչաց օրհնութեան հետ՝ ազգային երախտագի-

տութեան ալ նոր իրաւունք պիտի վաստակին : Կայաստամատոյց բարեպաշտներուն անունները ժամանակին ազգաւ յին լրագրող միջոցաւ ալ պիտի հրատարակուին 'ի պարծանա իւրեանց և 'ի միութարութիւն ընդհանուր ազգին :

ՕՍՆԵՍՕՍՆ ԼՈՒՐԵՐ

— Անգղիոյ տէրութեան վսեմափայլ զեսպանը Վեհափառ Սուլթանին ներկայացած ատենը հետեւեալ ճառը խօսեցաւ :

« Վեհափառ Տէր

« Իմ շնորհալի տիրութեան վեհափառ Թագուհոյն յատուկ հրամանաւն է որ ես Ձեր Կայսերական Մեծութեան քով կը դառնամ այս անգամ ալ : Երաբայ կարգի կարեւոր պարագաներու մէջ իմ դարձա փութացնելով՝ Թագուհին ուղեց Ձեզի ջերմագին և բարեկամական սիրոյ նոր ապացոյց մը տալ, որով ինքը և իւր կառավարութիւնը անդադար վառուած են Օսմանեան Կայսերութեան և Ձեր վեհափառութեան բարօրութեանը համար : Իմ Տիրութեան հրամաններուն հնազանդեցայ, քանի մը մասնաւոր գործերու չի նայելով, չէ թէ միայն պտրտաւորութեան և պատուոյ ստիպմամբ, այլ նաև այն ուրախութիւն որ Ձեր մեծափառութեան օգտիցը յառաջանալուն օգնելու անկեղծ բաղձանքէն կուգայ, և Թագուհին սրտով կը ցանկայ Ձեր օգտից յառաջադիմութիւնը, և այն ակնկալութեամբ՝ որ Ձեր Մեծութեան պալատը իմ միշտ գտած շուրջքս շարունակ պիտի վայելիմ : Այս մասին Ձեր Մեծութեան նոր հաւաստիք կրկնելու աւելորդ է : Երկու տէրութեանց մէջ բարեբաղդաբար զրտնուած բարեկամական յարաբերութիւնները՝ դաշնադրութեանց պայմաններէն աւելի հաստատ հիմանց վրայ կեցած են, այսինքն՝ փոխադարձ վստահութիւն և երկոցուն տէրութեանց քիչ կամ շատ հասարակ օգտից վրայ : Ասկէ զատ համոզուած եմ, որ անգղիացի հպատակներուն շնորհուած արտօնութիւնները Ձեր Մեծութեան քաջամտութիւնը քաղաքականութեան և հակամարտութիւններէն աղէկ ապահովութիւններ չեն պահանջեր : »

Վեհափառ Սուլթանին սիրտը շատ շարժեցաւ այս յարգանաց բարեկամութեան և համակրութեան զգացմունք-

արդեւիչ պահապանը կը լլայ, և կենաց վայելչութիւնը միայն կը ցուցնէք, ու թեւեթեւեղ մէջ կը աննիք զան, վախճալով չըլլայ թէ ձամբուն քարերը կոխէ :

— Այնչէն որ ոտքերը քարերէն վերադարձ, հարցուց Մատամ Լուտօնի աշխուժով մը :

— Այո, այս կերպով միայն աղաքը կրնան զօրանալ, պատասխանեց Ծերունին :

— Ո՛հ, նորէն այդ յանդիմանութիւնները կընէք, ըսաւ այրին (Մատամ Լուտօնի) դուք մարդիկ, ամենքիդ ալ Արքահմուտեղէն էք որ մէկ երեւակայութեամբ որդին պիտի զօհէր : բայց մենք Հաւաքէն ի՞նչ ենք, որ անանց որդեց չենք ապրիր :

— Ուրեմն քաջ ընէք զանոնք, ըսաւ բժիշկը, վաճառ ինչ որ կրնայ ինքզինքը պաշտպանել այն միայն ապահով կը պահուի զԱլֆրէտ անկաղթելի ընելու համար՝ առիթի ծուծով մտնելին և Սթիւք գետին մէջ խօթելին զան :

— Լուեցէք, ընդ միջեց արագութեամբ մը այրին, Ալֆրէտը կուգայ : ստուգիւ տասն և հինգ տարեկան երկամասորդ մը սրահին

Ի Գիւցաբանական գետ մըն էր, որուն ջուրերը իբր թէ յատուկ զօրութիւն մը ունէին, որով անխօսեղ կը լլար մէջ մօտ մարմնիդ :

դուռը բացեր էր : սիրուն պարկեշտութիւն մը զպարսն Արնօն բարեւելէն ետքը մօրը ըսաւ թէ Եւրոպ երկաթի կառաց ձին լուծեր և ծրարները սանելու եկեր էր :

Այս վերջին աղտի ձեռքերով և գէշ անտրամ մաղբրով դիւղացի մըն էր, որուն անգամ մը նայելով զուարթարար ըլլալը յայտնի կընէր : Հասակը հաստ, անդամները կարճ էին, և բոլոր անձին վրայ խեղաթիւրութիւն (եաքը շքեղ ըլլէ) մը ունէր :

Բայց ասոր կերպերը Ալֆրէտին հետ այնչափ ներհակութիւն ունէին, որ անշուշտ մայր մը պիտի տեսնելու ըլլար զայն, պիտի գրգռուէր դիտել տալու, ուստի Մատամ Լուտօն յայտնապէս աչքով բաղդատելով կոշտ դիւղացին իւր աղուն հետ՝ որուն նուրբ հասակը վայելուց կերպիւ կ'արձանանար կրկնակի զգեստուց տալը, զոր ինք սովորէր հագնելու, սիրալի բերկրութեամբ մը ըսաւ :

— Ահա երկու վարդիկ ընկերներ, որոնք գրեթէ միասեղ մեծցան Դանիէլի մէջ, և ասորքներն մէկ է :

— Բայց վերջը հաւասար չէ, ըսաւ Ծերունին ժպտելով մը, որ Մատամ Լուտօնի միտքը նոյն իսկ իրմէ աւելի աղէկ հասկցած էր : Եւ ինչպէս որ երկու մանչերը մօտակայ

